

5. Ceny

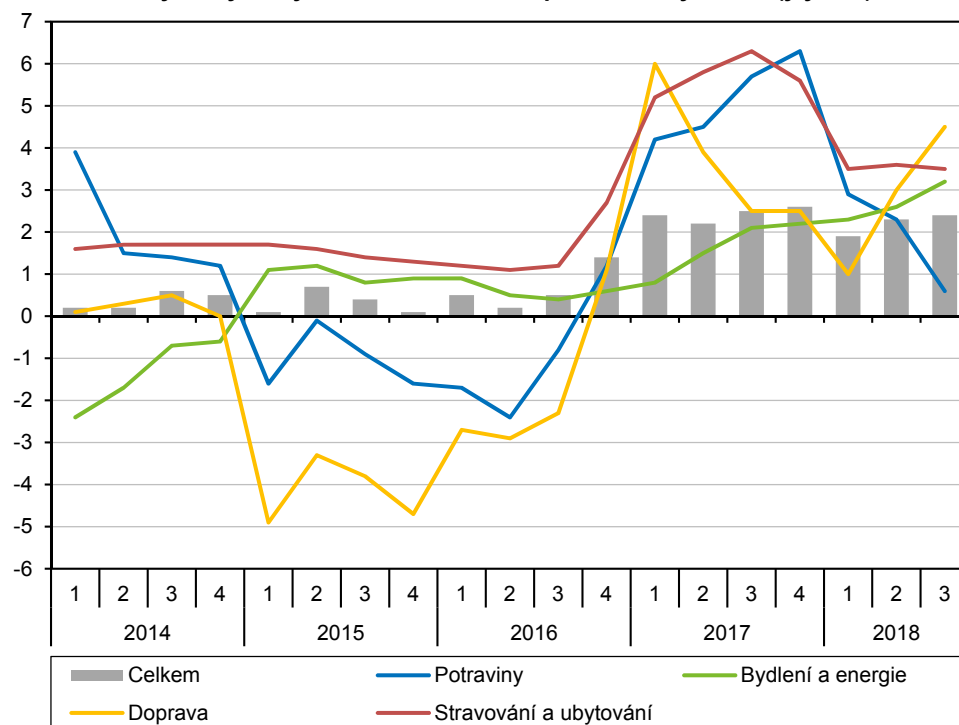
Celková cenová hladina rostla.

Meziroční růst spotřebitelských cen se udržoval nad 2% hranicí. Klíčový vliv měly ceny bydlení a energií a dopravy.

Meziroční růst cenové hladiny (vyjádřený deflátorem HDP) ve 3. čtvrtletí dosáhl 2,2 %. Ke zvýšení přispívaly ceny spotřebního zboží (nárůst o 3,8 %) i kapitálové statky (1,5 %). Do záporných hodnot však spadly směnné relace obchodu se zbožím a službami (98,8 %).

Průměrná meziroční dynamika indexu spotřebitelských cen ve 3. čtvrtletí dosáhla 2,4 %. Došlo tedy k malému zrychlení oproti 2. čtvrtletí. Průměrné meziroční tempo od začátku roku činilo 2,2 %. Nejvýrazněji k růstu cen ve 3. čtvrtletí přispívalo bydlení a energie (0,8 p. b.), kde pokračovalo zrychlování meziroční dynamiky. Výrazně posílila role cen dopravy, které k celkovému nárůstu přispěly 0,5 p. b. Ceny alkoholických nápojů a tabáku přidaly k celkovému růstu 0,3 p. b. V letním období se typicky oživil růst cen rekreace a kultury, které přispěly 0,2 p. b., stejně jako stravování a ubytování. Naopak příspěvek cen potravin, které významně ovlivňovaly cenovou hladinu loni a v letošním 1. pololetí, se zredukoval na 0,1 p. b.

Graf č. 11 Ceny ve vybraných oddílech indexu spotřebitelských cen (y/y v %)

Zdroj: ČSÚ

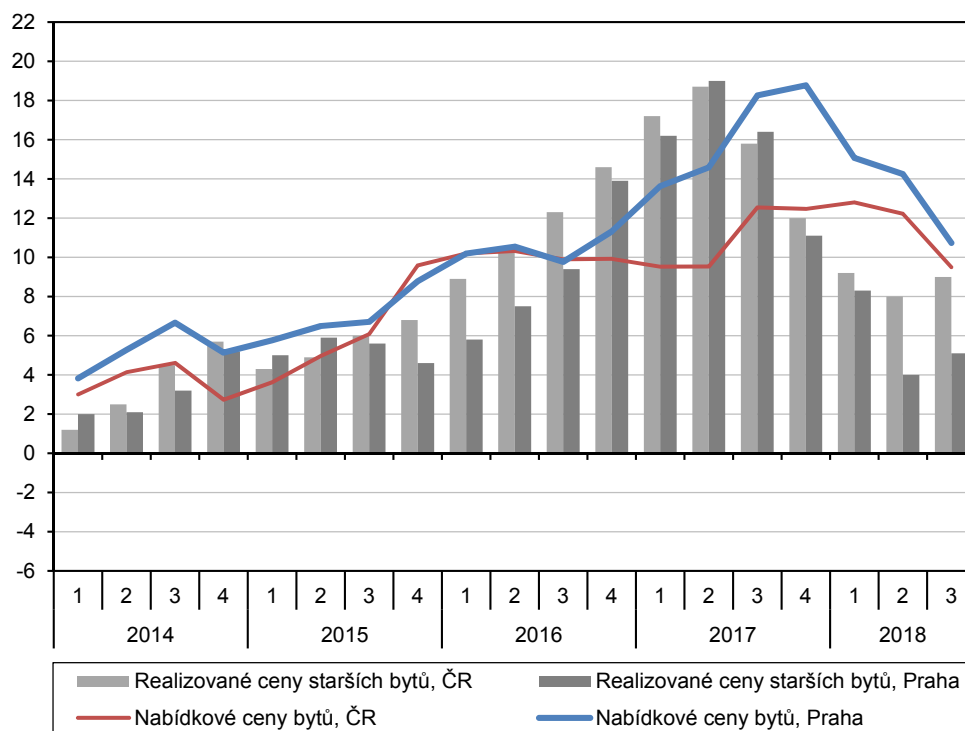
Ceny bydlení a energií posouvalo vzhůru rostoucí nájemné i zdražující elektřina.

Ceny bydlení, vody, energií a paliv ve 3. čtvrtletí meziročně vzrostly o 3,2 %. Situace na trhu s nemovitostmi se ve výsledku promítla i do spotřebitelských cen. Znovu tak akceleroval meziroční růst cen nájemného z bytů (na 3,4 %) i imputovaného nájemného (4,0 %). Nejvýrazněji však zrychlil růst cen elektřiny a ostatních energií (z 1,7 % na 2,6 %). Výrazný nárůst tržních cen elektřiny se totiž projevil i na účtech domácností. Ceny běžné údržby a drobných oprav se meziročně zvýšily o 3,9 %.

Ceny bytů stále rostly silným tempem.

Ceny bytů si většinou udržely silnou meziroční dynamiku, která však v porovnání s loňským rokem byla mírnější. Index nabídkových cen bytů v ČR se ve 3. čtvrtletí meziročně zvýšil o 9,5 % (v Praze o 10,7 %). Index realizovaných cen starších bytů v celé ekonomice meziročně vzrostl o 9,0 %. Pražský index rostl výrazně pomaleji (5,1 %). Index realizovaných cen nových bytů v Praze po mírném zpomalení na přelomu let 2017 a 2018 opět roste dvouciferným tempem (16,8 %).

Graf č. 12 Ceny nemovitostí (meziroční změna, v %)

Zdroj: ČSÚ

Rostoucí ceny ropy tlačily vzhůru ceny dopravy.

Ceny dopravy ve 3. čtvrtletí meziročně vzrostly o 4,5 %, nejvíce od počátku roku 2017. Samotná cenová hladina se u dopravy navýšila především meziměsíčními nárůsty v květnu a červnu. Ve 3. čtvrtletí index v průměru meziměsíčně klesal o 0,4 %. Výrazný meziroční rozdíl byl způsoben zejména nízkou základnou minulého roku, a to hlavně u cen provozu osobních dopravních prostředků. Ty ve 3. čtvrtletí meziročně vzrostly o 9,3 %. Jasným důvodem byl pokračující růst cen ropy. Průměrná cena za barel ropy Brent v letošním září byla nejvyšší od listopadu 2014¹. Naopak zmírnilo meziroční tempo růstu cen nákupů osobních dopravních prostředků (na 1,6 %). Jde o projev snahy prodat co nejvíce vozů, které nesplňovaly nejnovější emisní homologaci, jež vstoupila v platnost na začátku září (v srpnu se tak ceny meziměsíčně snížily). Meziročně klesly ceny dopravních služeb o 1,8 % (zde se projevilo zavedení slev v dopravě pro studenty a seniory).

Meziroční růst cen potravin výrazně zmírnil.

Meziroční růst cen potravin ve 3. čtvrtletí klesl na 0,6 %. Projevil se vliv velmi vysoké základny minulého roku, který byl patrný napříč téměř všemi třídami klasifikace individuální spotřeby. Na nulu zpomalil meziroční růst cen masa, na 3,1 % zpomalil růst cen mléka, sýrů a vajec. Do poklesu se dostaly ceny pekárenských výrobků a obilovin (-0,9 %). Ceny alkoholických nápojů a tabáku také zpomalily růst ve 3. čtvrtletí (2,8 %). Oživení cenového růstu, které zde tradičně souvisí s letním obdobím, potkalo ceny rekreací a kultury (2,2 %). Hlavní vliv měly dovolené s komplexními službami, jejichž ceny se ve 3. čtvrtletí zvýšily o 9,7 %. Stabilní meziroční růst od začátku roku provází ceny stravování a ubytování. Ve 3. čtvrtletí to bylo 3,5 %.

Růst spotřebitelských cen v EU zrychlil.

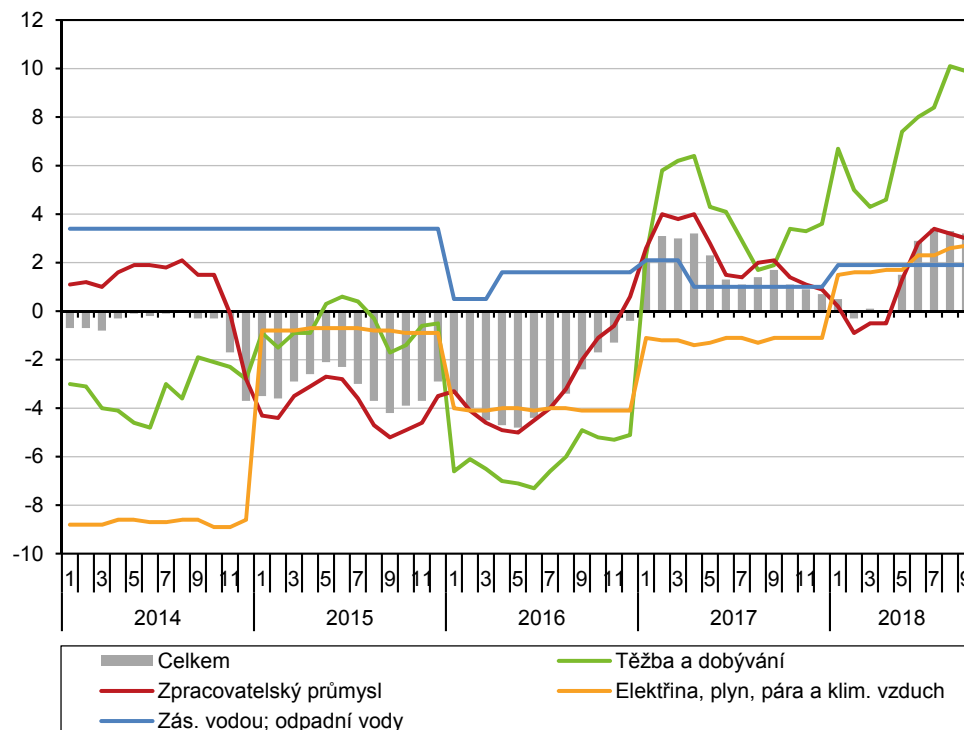
Spotřebitelské ceny v Evropské unii se ve 3. čtvrtletí meziročně zvýšily o 2,2 %. Meziroční dynamika v Unii tak od začátku roku zrychlovala. Vliv měly zejména ceny dopravy, které vzhůru posouvaly rostoucí ceny ropy. Nejvíce vzrostla spotřebitelská

¹ Podle údajů U.S. Energy Information Administration dosáhla 78,89 dolaru za barel.

cenová hladina v Rumunsku (4,6 %), Bulharsku (3,6 %) a shodně 3,5 % dosáhl meziroční nárůst v Maďarsku a Estonsku. Ve 3. čtvrtletí nedošlo v žádné zemi EU k poklesu, nejnižšího přírůstku dosáhly Dánsko (0,7 %), Řecko (0,9 %) a Irsko (1,0 %).

Graf č. 13 Ceny hlavních skupin průmyslových výrobců (meziroční změna, v %, podle klasifikace CPA)

Zdroj: ČSÚ

Vývoj cen průmyslových výrobců stále reflektoval zdražení ropy.

Od počátku roku zrychloval meziroční růst cen průmyslových výrobců. Ve 3. čtvrtletí dosáhl 3,3 %. Výslednou dynamiku nejvýrazněji ovlivnily ceny ve zpracovatelském průmyslu, který tvoří více než 80 % celého průmyslu v ČR. Ceny zde meziročně vzrostly o 3,2 %. Většinu tohoto nárůstu lze přičíst cenám koksů a rafinovaných ropných výrobků. Obecně rostoucí ceny některých surovin pak ilustroval nárůst cen základních kovů a kovodělných výrobků o 3,8 %. Na ropu navázaný chemický průmysl rovněž vykázal cenový růst (7,8 %). Zmírnil se meziroční pokles cen dopravních prostředků (-0,8 %). Významně se navýšilo meziroční tempo růstu cen elektřiny, plynu, páry a klimatizovaného vzduchu (2,6 %). Nejsilnější meziroční navýšení cen ve 3. čtvrtletí provázelo sekci těžba a dobývání (9,4 %). Jde zejména o vliv srovnávací základny. Vývoj bazického indexu ukazuje, že po skokovém nárůstu cen v 1. čtvrtletí roku se úroveň výrazněji nezvyšovala.

Růst cen výrobců v EU také zrychloval.

Postupné zrychlení meziročního růstu cen výrobců se od počátku roku dělo i ve zbytku EU. Ceny výrobců se zde ve 3. čtvrtletí zvýšily o 4,9 %. Na zrychlení působilo meziroční zvýšení cen ropy, ve 2. a 3. čtvrtletí výrazně zesílila i dynamika cen těžby a dobývání. Nejrychleji se ve 3. čtvrtletí zvyšovaly ceny výrobců v Belgii (9,4 %), Dánsku (9,2 %) a o 8,5 % v Maďarsku. Jedinou zemí, kde ceny výrobců od počátku roku meziročně klesaly, je Irsko. Propad se během roku prohluboval a ve 3. čtvrtletí dosáhl -2,8 %. Jen mírně rostly ceny na Maltě (1,0 % ve 3. čtvrtletí) a ve Slovinsku (2,2 %).

Ceny tržních služeb ve 3. čtvrtletí rostly.

Meziroční tempo růstu cen tržních služeb zrychlovalo po celý loňský rok a od počátku roku 2018 se udržovalo na konstantní hodnotě. Ve 3. čtvrtletí však došlo

k malému zpomalení na 1,6 %. Prorůstově působily zejména ceny pozemní a potravní dopravy (meziroční tempo zrychlilo na 1,6 %), pojištění, zajištění a penzijního financování (5,4 %) a také ceny služeb v oblasti nemovitostí (3,1 %). Tržní služby výrazně závisejí na pracovní síle. Mzdový růst se tedy promítal do mnoha oblastí. Růst cen služeb v oblasti zaměstnání však zmírnil (z dvouciferných temp na 6,8 %). Výrazněji negativní vliv na vývoj celkového indexu měly jen ceny ve skladování a podpůrných službách v dopravě (pokles o 2,6 %).

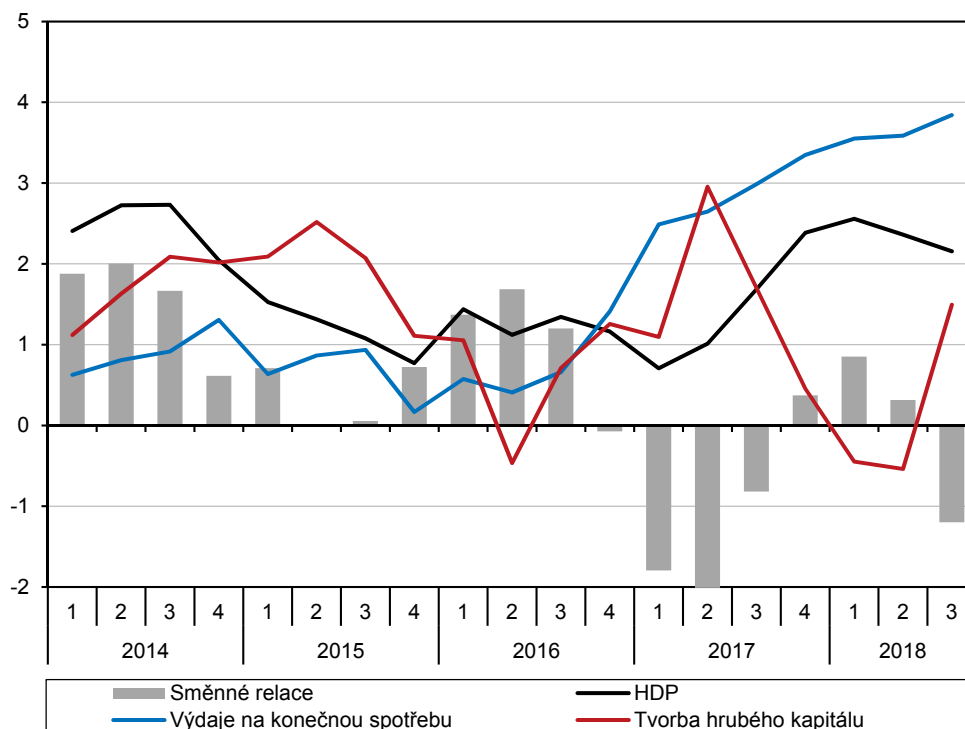
Do cen rostlinné výroby se v některých případech začala promítat nižší letošní úroda.

Ceny zemědělských výrobců ve 3. čtvrtletí opět meziročně klesly (-2,3 %). Zatímco u rostlinné výroby došlo opět k mírnému meziročnímu růstu o 1,1 % (ve 2. čtvrtletí ceny klesaly o 3,3 %), v živočišné výrobě se prohloubil propad na -6,1 %. U rostlinné výroby se projevilo zrychlení růstu cen obilovin na 6,0 %. Naopak klesaly ceny průmyslových plodin (-3,4 %), zejména olejin (-4,2 %). Současná vlna snížených výnosů, která zasáhla zemědělské výrobce, se asi nejsilněji projevila na cenách krmných plodin, které ve 3. čtvrtletí meziročně vzrostly o 14,2 %. Pokles cen živočišné výroby měl z větší části původ u hospodářských zvířat (-9,7 %). Zlevnila především prasata a selata (-19,4 %), ale také drůbež (-2,2 %). Ceny živočišných výrobků klesly o 3,1 %. Snižovaly se hlavně ceny mléka (-3,2 %), mírně také ceny vajec (-0,4 %).

Ceny vývozu rostly pomaleji než ceny dovozu.

Ve 3. čtvrtletí ceny vývozu i dovozu poprvé od 2. čtvrtletí 2017 meziročně rostly. Ceny vývozu se zvýšily o 1,6 %. Výrazně se na tom podílel nárůst cen minerálních paliv o 22,8 %. Naopak ceny strojů a dopravních prostředků klesaly o 0,3 %. I ceny dovozu (+2,6 %) byly nejvýrazněji ovlivněny minerálními palivy, jejichž cena se zvýšila o 33,3 %. K obnovení cenového růstu přispělo i oslabení kurzového vlivu. Směnné relace ve 3. čtvrtletí dosáhly 99,0 %. Záporných směnných relací dosáhl obchod s minerálními palivy (92,1 %). Naopak kladné směnné relace měl obchod se surovými materiály (104,5 %).

Graf č. 14 Deflátoři (očištěno o sezónní a kalendářní vlivy, meziročně v %)

Zdroj: ČSÚ, národní účty

